

Stefan Löfven: Tal på Folk och Försvars rikskonferens 2014

Talare
Stefan Löfven
Partiledare

Datum
13 januari 2014

Plats
Sälen

1 Ers Majestät, Konferensdeltagare,

Det är hedrande och stimulerande att få möjlighet att redovisa
Socialdemokraternas syn på vår utrikes- och säkerhetspolitik och Sveriges roll i
5 världen. Och jag vill allra först rikta ett stort tack till Folk och Försvar.

Det är viktigt att debatten om försvars- och säkerhetspolitiken når ut till hela
befolkningen. Därför har Folk och Försvar haft en ovärderlig roll i snart 75 år.
Rikskonferensen har blivit obligatorisk för alla som arbetar med och ansvarar
10 för landets säkerhets- och försvarspolitik.

Tack för ert viktiga arbete. Den breda debatten behövs. Försvaret och skyddet
av Sverige är inte till för ett fåtal – det är allas intresse och ansvar.

15 ***

Jag kommer att tala om några områden där jag tycker att Sverige behöver byta
inriktning.

20 Försvars- och säkerhetspolitiska frågor är så viktiga att de inte kan byta
inriktning helt vid regeringsskiftet. Jag anser att dessa beslut ska tas med breda
majoriteter i Sveriges Riksdag och då behövs regeringar som arbetar med den
utgångspunkten.

25 Det är naturligt för mig – det är så jag vill leda Sverige.

Denna konferens handlar om säkerhet och trygghet. Och säkerhet byggs i grund

och botten på goda relationer mellan människor.

35 Sverige är idag fortfarande ett fantastiskt land för de allra flesta att leva i. Det mesta fungerar bra – men det finns sprickor som växer sig djupare och större och vi kan se en allvarlig utveckling.

- När inkomstklyftorna ökar,
- när ungdomsarbetslösheten stiger,
- när fler och fler barn lämnar skolan utan ordentlig kunskap, då växer
40 otryggheten också i Sverige.

Jag har besökt många länder där grannar bygger stängsel mellan varandra eller sprider ut krossat glas på den nycementerade muren för att känna sig tryggare.

45 Jag vill inte leva i ett sådant Sverige och jag är övertygad om att det vill ingen annan heller.

Men med ett utbildningssystem och en jobbpolitik som levererar så låga resultat föds frustration och rädsla även i vårt eget samhälle. Vi är inte för evigt
50 vaccinerade mot det.

- Rädsla för att inte få ett jobb,

- för att inte få en egen bostad,
- eller för att välfärden inte ska räcka till när man blir gammal.

55 Det är inte en utveckling som är värdig ett av världens rikaste länder.

60 Tyvärr ser jag samma trend i Europa.

De senaste årens politik har resulterat i att 26 miljoner européer är arbetslösa. Det är fler än hela Nordens befolkning. Av dessa är 6 miljoner ungdomar.

65 Detta är en tidsinställd bomb. Får vi inte fler i sysselsättning kommer klyftorna att växa än mer, och den sociala utslagningen kommer att öka.

Då skapas något mycket farligt.

70 - Stagnation och segregation tilltar.

- Rasistiska och främlingsfientliga strömningar riskerar att stärkas. - Ropen på protektionism blir kraftigare.

75 Och de som drabbas då är öppna och exportberoende länder som Sverige.

Därför är arbete, utbildning och social sammanhållning i Sverige och Europa grundläggande för vår framtida säkerhetspolitik.

80 Men det räcker inte. Vi behöver samtidigt bättre förstå och förutspå internationella skeenden för att kunna agera rätt.

Därför skulle jag vilja göra fyra iakttagelser, exempel på sådant som sker i omvärlden, och sedan ge min syn på vad vi socialdemokrater ser som fyra
85 fundament för vår framtida säkerhetspolitik.

Här är den första iakttagelsen.

90 Energiområdet har blivit ett otroligt fascinerade exempel på globaliseringens snabba kast. Ny teknik ritar snabbt om den geopolitiska kartan.

Under seklets första år rustade USA sina hamnar för att kunna importera gas. Då handlades naturgas på amerikanska HenryHub för över 12 dollar.

95

Sen bromsade finanskrisen efterfrågan på energi och priset sjönk kraftigt. Samtidigt utvecklades teknik för att borra horisontellt. Genom en kontroversiell metod kallad fracking utvinns nu skiffergas i stora mängder.

100 Detta är en utveckling som nu exploderat i USA.

Nu ska importhamnarna byggas om för export.

Nu byggs pipelines för framtida export till fossilimportören Japan. Nu beställs nya tankers för att skeppa gasen över hela världen.

105

I morse handlades den amerikanska gasen för ungefär 4 dollar. I Europa är den dubbelt så dyr.

I Japan är priset fyra gånger så högt.

110

Låga energipriser i USA ger dem en konkurrensfördel, men utvecklingen reser också en hel del frågor.

Om tekniken, om klimatutsläppen och om ändrade, nya maktförhållanden.

115

Vad sker om vi inte når ett klimatavtal 2015 och den allt billigare kolen inte kan stoppas?

Kommer EU:s industri kunna konkurrera med sina relativt högre energipriser?

120

Vad sker om USA på grund av energioberoendet drar sig ifrån Persiska viken och ersätts av Kina?

Vilka nya maktförhållanden kommer att uppstå i en successiv ombalansering från amerikanskt inflytande till kinesiskt i Mellanöstern?

125

USA ombalanserar som sagt just nu sina styrkor från Europa till Asien. Det gör att vi i Europa kommer få ta ett större eget ansvar.

130

Samtidigt påvisar den politiska utvecklingen i Asien allt större osäkerhet.

För några månader sedan stod jag med hälarne mot den betongsula som utgör gränsen mellan Nord- och Sydkorea.

135

Jag talade där med vårt svenska bidrag till NNSC som verkat vid gränsen sedan 1953.

Det var ett besök som gav mig ett tydligt besked om att risken för ett kärnvapenkrig eller ett konventionellt krig ännu är långt ifrån över.

140

Spänningen mellan Sydkorea och Japan är tilltagande och Sydkoreas president Park odlar hellre sina relationer i Beijing än i Tokyo.

145

Kina pressar i sin tur grannländerna och vi ser en rad gränstvister om öar, inte minst i sydkinesiska sjön. Det här skapar spänningar.

150

Att USA visar tecken på att vilja lämna sin position som vad i folkmun kallas för världspolis kan av vissa upplevas som positivt.

Men en avgörande fråga vi måste ställa oss är:

155 Det tomrum som USA eventuellt lämnar – kommer det att fyllas upp av krafter som värnar demokrati, frihet och mänskliga rättigheter?

160 En andra iakttagelse kommer från Sydafrika, där jag medverkade vid både hyllningen och begravningen av en utav mina största hjältar, Nelson Mandela.

Den afrikanska kontinenten visar många positiva tecken.

165 Jag passade på att träffa tre svenska företag som såg betydande möjligheter att expandera från Syd mot norr.

Men det finns också skäl till oro.

170 Konflikter som i Centralafrikanska republiken, Sydsudan och Mali blir snabbt våldsamma, det finns betydande instabilitet på den afrikanska kontinenten.

De burop som mötte flera ledare på FNB-stadium när Mandela skulle hedras, gav alla afrikanska presidenter och inte minst Zuma ett tydligt budskap:

- Väststånd måste fördelas,
- 175 - korruption måste bekämpas,
- skydd för kvinnor måste stärkas,
- tillväxt för de fattigaste måste öka.

180 Här gäller för FN och oss internationalister handling och inte bara ord, till exempel för att vi ska leva upp till viktiga FN-resolutioner som exempelvis 1325 för stärkt skydd av kvinnor men också för att se till deras medverkan i konfliktlösning och återuppbyggnad.

185 För utveckling i Afrika har Sverige och svenska företag en roll att spela. Därför ska vi inte minska svensk representation eller avveckla samarbeten

Afrika.

190 Vi kan och vi ska erbjuda vår kunskap om hur ett demokratiskt välfärdssamhälle byggs och erbjuda våra teknologier.

195 Det leder oss in på min tredje iakttagelse. Sveriges allt svagare internationella röst.

Sverige och EU har en viktig roll för att erkänna och naturligtvis stödja människors längtan efter att leva i fred och frihet – i demokrati och välstånd.

200 Regeringen har talat mycket om mänskliga rättigheter men enligt vår uppfattning misslyckats med att fylla de stora orden med agerande.

Därför är det dags att utarbeta en ny svensk strategi för vårt arbete med de mänskliga rättigheterna.

205 Och EU behöver ta fram en skarp plan för hur vi ska bidra till utveckling i hela vårt grannskap.

210 En viktig lärdom att dra efter EU:s misslyckade förhandlingar med Ukraina i december är att Ryssland fortsatt har ett stort behov av kontroll i sitt närområde och att de har beredskap för att använda maktspråk.

EU måste tydligt markera att det inte finns någon nackdel för Ryssland om deras grannländer sluter frihandelsavtal både med Ryssland och med EU.

215 Handels- och samarbetsavtal ska bidra till utveckling för alla parter, inte leda till nya konflikter.

220 Framtiden ska inte byggas på ett ensidigt beroende från någons sida. I grunden måste folken få bestämma sin egen väg.

Min fjärde iakttagelse rör styrkan för de globala handelsavtalen.

Sådana avtal kommer aldrig att bli framgångsrika och kommer inte att få bred legitimitet om inte arbetstagarnas rättigheter och miljöskydd ges bättre status.

När handeln globaliserats är det naturligt med globala överenskommelser.

230

Det krävs därför också ett nytt globalt handslag mellan företag, de anställda och deras fackliga organisationer och regeringar på global nivå – i linje med den samförståndsanda som svenska parter utvecklade i Saltsjöbaden.

235 Ett sådant arbete vill jag att Sverige ska leda.

Jag kommer också att arbeta för satsningar som ökar svensk export och att Sverige tar en aktivare roll i utarbetandet av nya frihandelsavtal.

240 Den transatlantiska länken utgör här en mycket viktig del och det kommande handels- och investeringsavtalet, TTIP, blir centralt för ekonomisk tillväxt.

Det är viktigt att just TTIP blir omfattande, men också tar sociala hänsyn. Vi ska tillsammans med våra globala partners sätta höga globala standarder.

245

Dessa kommer få normgivande effekt.

Så förändrar vi successivt världsmarknaden till att ta större hänsyn, både mot dem som arbetar, de värden de skapar och den miljö och värld vi lever i.

250

Låt mig i detta sammanhang också få kommentera det glädjande besked vi nåddes av precis innan jul.

255

Brasilien blev det femte landet att köpa stridsplanet JAS. Schweiz kan under 2014 bli det sjätte. Det bevisar att Saab har en bra produkt till rätt pris – och att svensk industri står sig bra och är livskraftig i en stenhård global konkurrens.

260 Försvarsindustrin är idag i stora delar ägd av utländska intressen. Men i Sverige finns en mycket kvalificerad arbetskraft och kompetens som är respekterad. Den ska tillvaratas och utvecklas.

265 Om upphandling av försvarsmaterial reduceras till att enbart köpa från hyllan
på en internationell marknad förändras näringens framtidsutsikter.

Det är av största vikt att Sverige definierar sina nationella säkerhetsintressen när
det gäller de mest väsentliga systemen inom försvarsmakten, bland annat
270 stridsflyget och undervattenssystemen.

Syftet med det är att vi ska kunna göra undantag för EU:s inre marknad när det
gäller upphandling av vissa för oss mycket strategiska vapensystem.

275 ***

Sverige har alltså behov av en egen försvarsindustri och därmed vapenexport
för att garantera vårt eget alliansfria försvars framtida behov.

Jag vill därför medverka till att ta ett politiskt ansvar för att skärpa regelverket.
280

Om den sittande utredningen om krigsmaterielexport når en bred lösning till
förbättringar avser jag att stödja och genomföra dessa.

Jag förutsätter att den nuvarande statsministern avser att göra detsamma.
285

Jag skulle idag också vilja redovisa den socialdemokratiska synen på Sveriges
framtida säkerhetspolitik.

290

Vi anser att den ska vila på fyra fundament:

den militära alliansfriheten

ett ökat samarbete i Norden

295 ett stärkt EU-samarbete och

ett starkare Förenta Nationerna

För det första: Jag är övertygad om den militära alliansfrihetens fördelar.

Sverige har genom åren kunnat visa på ett mycket tydligt sätt att det går att
300 kombinera ett aktivt ansvarstagande för vår egen och andras säkerhet med en
militär alliansfrihet.

Det betyder inte passivitet. Tvärtom.

305

Men det kräver att försvaret av Sverige går först. Inte sist.

Det är svensk säkerhetsanalys, våra visioner och våra ambitioner som ska vara styrande.

310 Vårt försvar ska vara modernt och fungerande.

Det ska vara förankrat och åtnjuta allmänhetens förtroende.

Den militära alliansfriheten hindrar oss inte från ett aktivt samarbete med Nato.

Vi har givit regeringen stöd för hela vår insats i ISAF i Afghanistan och nyligen

315 sagt ja till ett svenskt deltagande i NRF.

Vid Natomötet i Wales senare i år kommer Sveriges och andra länders partnerskap med Nato att diskuteras.

Det är viktigt att vi utvecklar ett nära samarbete med Nato och tillvaratar det

320 speciella samarbete vi haft med Finland och Norge när den gemensamma insatsen i Afghanistan fasas ut.

Detta leder oss in på punkt två, det nordiska samarbetet.

325

Jag tror att ett viktigt nästa steg för att stärka vår nationella försvarsförmåga är ett fördjupat samarbete mellan de nordiska länderna.

Det är en naturlig utveckling som både stärker plattformen för samarbete med omvärlden och adderar gemensam säkerhet.

330

I såväl den finska vitboken från 2012 som i den svenska försvarsberedningens rapport finns likartade slutsatser.

335 Vi medverkar snart tillsammans med Norge och Finland i en gemensam luftövervakning över Island.

Ett annat exempel är "Cross Border training" där flygvapnet återkommande övar tillsammans. Där finns också Danmark med.

340 Jag ser positivt på en nordisk gemensam incidentberedskap.

Det skulle öka ett gemensamt ansvarstagande och fördjupa samarbetet.
Samarbetet är viktigt för att effektivisera vårt försvar.

345

Utvecklingen i Ryssland påverkar vår nordiska säkerhetsmiljö.

Ryssland är idag ett samhälle som utvecklas i allt mer auktoritär riktning. Det är oroande.

350

Ryssland utgör inte ett direkt militärt hot.

Men Ryssland stärker nu medvetet sin militära förmåga samt ökar övnings- och underrättelseverksamheten.

355 Det förändrar den säkerhetspolitiska situationen för vårt land som vi måste förhålla oss till.

Samtidigt är min ambition att stärka och utveckla goda relationer med Ryssland. Till exempel kan vårt handelsutbyte utvecklas.

360

För det tredje, EU är och förblir en viktig bas för vår värdegemenskap.
Det är min övertygelse att vi blir starkare när EU talar med en gemensam röst.

365

Europeiska unionen har som ett av sina främsta syften att omöjliggöra krig i Europa.

Men samtidigt som krig omöjliggjorts mellan medlemsländerna har den europeiska kontinenten tyvärr inte besparats från krig.

370

Balkan skakades av år av stridigheter och vi har under 2000-talet kunnat se väpnade strider i Kaukasus.

375 Det finns fortsatt i EU:s grannskap ett flertal så kallade frusna konflikter, exempelvis i Transnistrien och Nagorno-Karabach.

EU:s krishantering och säkerhetsarbete måste därför fortsatt genomsyras av konfliktförebyggande åtgärder.

380

EU:s freds- och säkerhetsinsatser bör i allmänhet förstärkas i sina civila delar för att tidigt kunna stärka civila grundfunktioner i olika länder

385 Att bygga fungerande rättsstater och demokratier är en garant för vår säkerhet. När EU uppträder gemensamt i viktiga utrikespolitiska situationer är det viktigt för att påverka stormakterna, inte minst i Förenta Nationerna.

Men Sverige kan inte alltid bara sjunga i EU:s kör,
390 Vi ska också kunna sjunga solo en eller annan gång för att markera svenska positioner.

Och ett starkare FN är just mitt sista och fjärde fundament.

395 Global säkerhet förutsätter ett starkt globalt regelverk.
Vi kan inte längre nöja oss med att konstatera att vi har det FN vi har.

Läget för de mänskliga rättigheterna och folkrätten, liksom möjligheterna att
400 möta de globala hoten, förutsätter att FN inte bara reformeras utan också stärks.

Sverige har där ett speciellt ansvar.

Jag ser med sorg på hur Sverige har åstadkommit allt mindre inom ramen för
405 FN och den svenska regeringens engagemang för FN har minskat.
Vi vet att det låga FN-engagemanget har undergrävt Sveriges anseende i FN.

Det visades inte minst av det svenska misslyckandet med att ta en plats i FN:s råd för mänskliga rättigheter. Sverige kom på sista plats av fem kandidatländer.
410 Vårt land är inte längre den starka FN-aktör som vi varit.

När jag besökte New York i höstas stod det klart för mig att den svenska kampanjen för kandidaturen till FN:s säkerhetsråd som aviserades i budgetpropositionen hösten 2011 ännu inte har påbörjats.

415 När jag träffade de samlade asiatiska ambassadörerna i Stockholm i slutet på november så visste knappt någon om att Sverige tänkte kandidera för perioden 2017- 2018.

Här och nu sträcker jag ut en hand till Fredrik Reinfeldt. Vi socialdemokrater är beredda att arbeta tillsammans med regeringen för detta. Låt oss få resurser och organisation på plats och låt oss se till att Sverige får denna plats i säkerhetsrådet.

425 ***

Vår röst behövs just för att påskynda reformering av FN och inte minst säkerhetsrådet.

430 Säkerhetsrådet måste ta sig an principen om ansvar att skydda. Exempelvis skulle ett mer resolut agerande ha kunnat dämpa konflikten i Syrien.

435 FN:s fredsbevarande missioner blir allt mer komplicerade, vilket alla är väl medvetna om. Det är mycket tydligt att FN:s egen kompetens på området måste stärkas.

Personal och resurser från länder som Sverige behövs. Vi ska visa vårt ansvar och vi ska visa vårt ledarskap.

440 Det är därför jag anser att nästa svenska fredsbevarande insats bör vara FN-ledd.

Det skulle på ett bra sätt efterfölja de Nato-ledda insatser som vi varit engagerade i på Balkan och i Afghanistan.

445 Det sänder också en tydlig signal till andra resursstarka länder om behovet av ökat stöd till FN, inte minst för att lösa konflikter i Mellanöstern och i Afrika.

Avslutningsvis.

450

Läget i det svenska försvaret är oroande. Tilltron till vår förmåga är vikande. Regeringen är inne på sitt åttonde år. Jag anser att de har handskats oförsiktigt med försvarspolitik.

455 Jag som statsminister skulle aldrig ha genomfört en genomgripande reform som personalförsörjningsreformen med några få rösters övervikt i Sveriges riksdag.

Reformen var dessutom illa underbyggd.

460 Personalförsörjningen karaktäriseras idag av stor osäkerhet – både ekonomiskt och huruvida systemet har möjlighet att behålla de rekryterade soldaterna.

Det är viktigt att ingen skönmålar verkligheten. Vi ska tala om hur det är och vad vi har möjlighet att förändra.

465

En uppföljning av det nya personalförsörjningssystemet är nödvändig.
Det måste finnas beredskap att ta initiativ till förändringar och förbättringar.

Riksrevisionen har nyligen påtalat;

470

- att målen för försvaret inte stått i relation till anslag och politisk styrning
- att Försvarsmakten varken idag eller under de närmaste åren kommer att kunna nå upp till de krav på insatsverksamheten som riksdagen beslutat.
- att det saknas både personal och materiel.

475

Det här är ett politiskt misslyckande för regeringen. Det är inte bra för Sverige.

Om något så visar detta nu det tunga ansvar som vilar på försvarsberedningen. Vi måste, vilket vi socialdemokrater är fullt inriktade på, skapa breda politiska överenskommelser som garanterar försvarsmakten långsiktighet och stabilitet.
480 Våra ledamöter i försvarsberedningen Åsa Lindestam, Peter Hultqvist och Urban Ahlin har fullt stöd i vår politik för att arbeta för en bred överenskommelse.

485

Precis som inom energipolitiken kan Sverige inte fortsätta med minoritetslösningar inom centrala politikområden.
Vi måste samla nationen.

Hur har vi då hamnat där vi är idag?

490

När den tidigare moderata försvarsministern stod på denna scen och sa att Sveriges försvar började i Afghanistan och slutade i Sverige antogs fel inriktning.

Att vår försvarspolitik och vår säkerhetspolitik skulle byggas utifrån och in. Med den ansatsen ville regeringen att försvaret skulle stöpas om.

495

Låt mig vara tydlig.
Jag tror precis tvärtom.

500 Svensk säkerhet och svenskt försvar ska byggas inifrån och ut.

Försvar av svenska gränser och svenskt territorium börjar i Sverige. Punkt. Att Moderaterna svängt är välkommet om än sent.

505 Det krävs också att vi i Sverige fortsatt avsätter en egen riskpremie ifall omvärldsläget förändras.
Och vi måste själva ta detta ansvar.

Jag har medverkat till att vi har justerat våra socialdemokratiska budgetförslag
510 på försvarsområdet och vi har två år i rad föreslagit en liten, jag är medveten om det, men ändå viktig höjning av anslagen till förband och materiel.

Låt mig vara tydlig – det är inte enbart höjda anslag som löser problemen i vårt svenska försvar. Men jag vägrar acceptera den moderata synen att försvaret är ett
515 särintresse.

Det är raka motsatsen – det är ett gemensamt nationellt intresse. Jag anser att försvarsbeslut ska fattas med breda majoriteter.

520 Jag vill också leda en regering som sätter sig ner och lyssnar till, och diskuterar med, dem som känner försvaret bäst. Därför hoppas jag att jag och många av er har flera samtal framför oss.

Tack för att ni har lyssnat.

525

Källa

<div>Manuskript hämtat från socialdemokraterna.se (2026-09-20)</div>

Taggar

Folk och försvars rikskonferens

530

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/stefan-lofven-tal-pa-folk-och-forsvars-rikskonferens-2014>

535